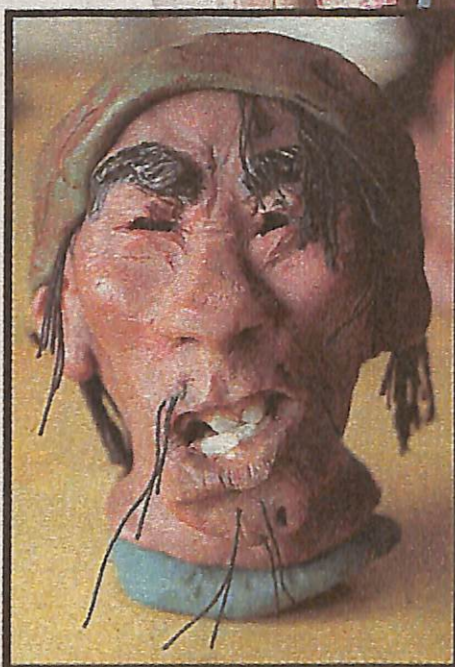

De twee talenten van Lian Ong

Stripmaakster Lian Ong (1956) debuteerde acht jaar geleden met het album 'Stuifmeel'. Deze strip voor volwassenen werd

Stripmaakster vertelt over de onzichtbare draden tussen mensen

„Het blijft natuurlijk een rare kunst”

volwassenen werd enthousiast ontvangen. De stripwereld was een nieuw en oorspronkelijk talent rijker. Kenners keken reikhalzend uit naar het tweede album van Ong. Ze werkte maar liefst zes jaar aan 'Horizon', de opvolger van 'Stuifmeel'. De verwachtingen waren zo hoog gespannen dat de kans groot was dat 'Horizon' tegen zou vallen. Maar niets is minder waar. Met deze striproman, die half oktober verscheen, vertelt Ong een verhaal dat een geheel eigen plaats opeist binnen de stripwereld. Ze heeft een prachtige strip gemaakt met een hoog literair gehalte, of: een literaire roman in sprekende beelden.

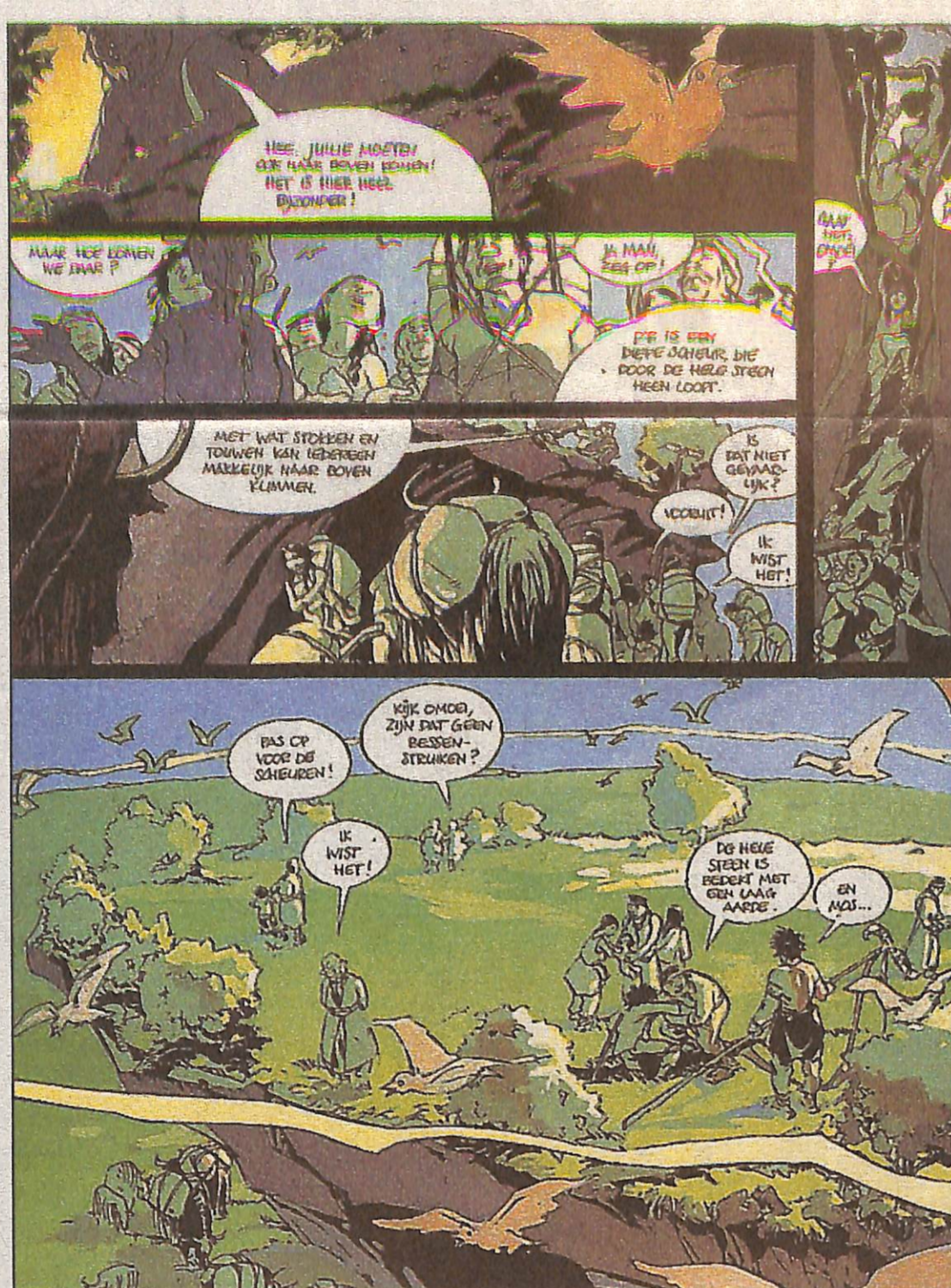
Haar werkkamer, tweehoog achter in de stad Groningen, maakt een sobere indruk. Een tweekitsbank, een potkachel en een tekentafel vormen het decor waarin de striproman *Horizon* tot stand is gekomen. In het gezelschap van een thermoskan vol kruidenthee en acht kleien poppen, gemodelleerd naar de hoofdpersonen van *Horizon*, werkte Ong zes jaar aan dit bijzondere album, dat in geen enkel hokje te plaatsen is.

Door **Simone Schouten**
Foto's **Bert Jippes**

„Ik heb eigenlijk iets heel stoms gedaan, zegt Ong. Het klinkt serieus, maar haar ogen twinkelen. „Ik heb een strip gemaakt die geen enkele doelgroep direct aanspreekt. Het is geen strip voor mannen of vrouwen, geen strip voor door-gewinterde striplezers of literaire romanlezers. *Horizon* is een strip voor mensen die van beeld én van lezen houden. En dat is geen gangbare combinatie.”

Horizon vertelt het verhaal van een groep mensen die op de vlucht is geslagen voor een dodelijke ziekte. Sindsdien zwerven de mensen, verdreven uit hun paradijselijke dorp, als nomaden door een leeg en welhaast mythisch landschap. Op zoek naar een plek om zich te vestigen. Acht hoofdpersonen nemen de lezer mee op deze reis die steeds meer het karakter krijgt van een eindeloze zoektocht. Want als de vluchtelingen eindelijk een vruchtbare plek vinden om te blijven, besluiten ze weer verder te trekken. In de richting van de horizon. Alleen de oude Sesam, één van de hoofdpersonen, gaat niet mee. Hij keert terug naar de vruchtbare grond.

Een scheppingsverhaal, een spirituele zoektocht, een dokument over menselijke verhoudingen. *Horizon* is het allemaal. Voor Ong zelf is het vooral een vertelling over menselijke kracht en liefde. Over de onzichtbare draden die mensen met elkaar verbinden. „De personen in *Horizon* vertrouwen op de wetenschap dat ze bijelkaar horen. Alle ontberingen die ze op hun tocht ondervinden, worden draaglijk door de warme band die ze met elkaar hebben. Naar mijn gevoel is het een positief verhaal, over kwetsbare mensen die toch heel sterk zijn.

Ze hebben iets van kinderen. Ook kinderen zijn geestelijk veel weerbaarder dan je zou denken.”

Tegenstrijdig

Toch identificeert Ong zich het meest met de oude Sesam die zich uiteindelijk afkeert van de groep. „Dat is heel tegenstrijdig. Want ik vind juist de samenhang tussen die mensen zo mooi. Maar Sesam komt op een gegeven moment tot de conclusie dat de zoektocht nooit op zal houden. Als ze een goede plek vinden, gaan ze toch weer door, op zoek naar iets beters.

„Ze blijven naar die horizon trekken, want daar is de hemel lichter. Ze zijn op weg naar iets wat niet bestaat. Dat zie ik terug in de maatschappij. De mensen hebben nooit genoeg, ze komen altijd iets tekort waar ze naar op zoek gaan. Ik hou van mijn medemensen, maar ik wil niet meegaan in hun voortdurende zoektocht. Ik ga mijn eigen weg. En als dat niet samen kan met anderen, dan ga ik alleen. Net zoals de oude Sesam ervoor kiest om in zijn eentje terug te gaan naar die goede plek.”

Ze onderbreekt het gesprek even om geurige kruidenthee, de thee die stevast een plaats op haar tekentafel heeft, in porseleinen kommetjes te schenken. „Dat klinkt als een klaterende waterval,” lacht ze. Meteen daarna pikt ze de draad van haar verhaal weer op. „Maar *Horizon* is beslist geen autobiografische strip. Ik ben zelf nog nooit op de vlucht geweest. Dergelijke situaties hebben me wel altijd geboeid.

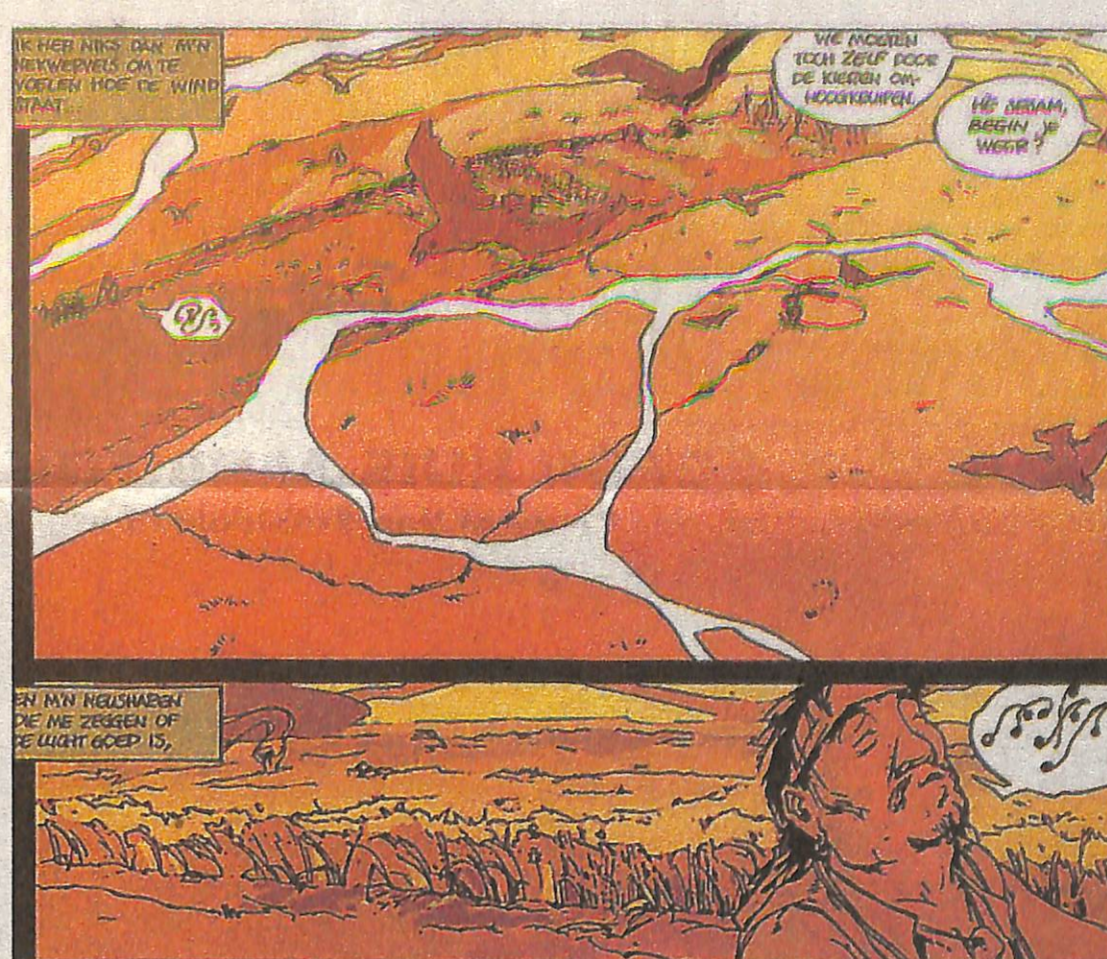
„Eigenlijk is het een nachtmerrie van me. Ik zie mezelf helemaal achteraan zo'n groep mensen lopen, ik kan ze niet bijbenen en ze laten me in de steek. Met *Horizon* heb ik geprobeerd om die nachtmerrie om te bouwen naar iets positiefs. Ik ben met dit verhaal niet op zoek gegaan naar antwoorden. Het blijft natuurlijk een groot raadsel hoe ik me werkelijk zou gedragen

in zo'n situatie. Maar de materie was gewoon heel mooi om in te wroeten.”

Horizon laat zich op twee niveaus lezen. Doordat Ong de gedachten van de hoofdpersonen in de kantlijn weergeeft, ontstaat er een soort dubbelverhaal. Wat de personen denken komt niet altijd overeen met wat ze zeggen en doen, zoals ook in het werkelijke leven vaak het geval is. Deze manier van vertellen geeft een diepere betekenis aan *Horizon*. Het maakt wel dat de lezer meer moeite moet doen om tot de kern van het verhaal door te dringen.

Ong weet dat ze met *Horizon* een 'moeilijke' strip heeft gemaakt. Aanvankelijk was ze bang dat alleen geroutineerde striplezers haar album zouden kunnen waarderen. Maar dat blijkt, opvallend genoeg, niet het geval te zijn. „Juist ervaren striplezers komen er moeilijk doorheen. Zij zijn gewend aan een duidelijk verhaal met een held, een schurk en een bijfiguur. In mijn werk zit veel ongerijmdheid. Gebeurtenissen worden niet meteen uitgelegd. Lezers van literatuur raken minder snel in de war en zijn eraan gewend dat het begrip soms pas later komt.”

De in Delft geboren Ong trok weg uit de Randstad omdat ze het leven daar te jachtig vond. „Volgens mij ben ik een echte Noorderling. Ik ga hier ook niet meer weg.” Ong begon pas op latere leeftijd, in Groningen, met het maken van strips. Wellicht verklaart dat de oorspronkelijkheid die *Horizon* zo bijzonder maakt. „Als kind zat ik altijd te tekenen. Het was vanzelfsprekend dat ik naar de tekenacademie in Rotterdam ging, maar ik heb het daar maar twee jaar uitgehouden. De mentaliteit sprak me niet aan, kunst werd gezien als iets heiligs. Toen ben ik acht jaar op kantoor gaan werken, hartstikke leuk, maar op een gegeven moment was het genoeg. En het tekenen kwam toch weer terug. Ik beloofde een vriendin dat ik een mooie teke-

ning voor haar zou maken. Maar die tekening groeide en groeide. Die ene tekening werd uiteindelijk een strip van elf bladzijden. Toen begon het te borrelen in me, ik vond het zo leuk.”

Geen ervaring

Haar drang om beeldverhalen te vertellen, was geboren. „Ik had helemaal geen ervaring met het lezen en maken van strips. De meeste mannelijke stripmakers, want het zijn vrijwel allemaal mannen, wisten als kind al wat ze wilden worden. Zij hebben in hun jeugd duidelijke voorbeelden gehad en die uitvoerig bestudeerd. Ik heb zelf opnieuw het wiel moeten uitvinden. Dat was juist het grote plezier. Zo heb ik een eigen grammatica en een eigen stijl ontwikkeld.”

En met die grammatica, die eigenlijk een combinatie is van tekeningen en tekst, wil Ong haar verhalen vertellen. Haar eigen verhalen, die een onzichtbare draad moeten spannen tussen haar en de lezer. Ooit werkte ze samen met een scenarioschrijver. Ze hoefde alleen de tekeningen aan te leveren. Maar het bleek dat haar eigen fantasie onlosmakelijk verbonden is met wat ze tekent.

„Het was een prima scenario van een prima stripschrijver, maar ik kon het niet laten om mijn eigen verhaal toe te voegen aan het zijne. De hoofdpersonen lagen op het strand, daar ging het om. Maar op de achtergrond gebeurden allerlei dingen die ik zelf bedacht had. Een jongen die een kwal in het badpak van een meisje stopte, een oude man die voorbij liep met een hele vieze boterham.” Ze schaterd het uit bij de herinnering. „Dat werkte dus niet. Over al die achtergrondfiguren heb ik later nog een strip gemaakt. Mijn eigen versie van het strandverhaal.

„Het blijft natuurlijk een rare kunst, strips maken. Je hebt toch die twee talenten nodig. Je moet aanleg hebben voor tekenen en voor schrijven. Zoals een goede danser gevoel voor muziek moet hebben, zo moet een striptekenaar ook gevoel voor het vertellen van verhalen hebben.”

De poppen die Ong geboetseerd heeft, laten zien dat ze over meer talenten beschikt dan 'slechts' tekenen en schrijven. De poppetjes zijn driedimensionale uitvoeringen van de hoofdpersonen uit *Horizon*. Ze zijn vervaardigd uit eenvoudige speelgoedklei en wonderbaarlijk gedetailleerd. Uit iedere kop spreekt een eigen karakter.

Zes jaar

Ong deed zes jaar over *Horizon*. Ze werkte niet aan een stuk door aan het verhaal, soms vielen er lange pauzes van een half jaar of meer. „Daarom heb ik deze poppen gemaakt. Ze kregen een plaats op mijn tekentafel, zo kon ik ze niet vergeten en hun gezichten onthouden. Want een tekening vervormt heel snel. Deze poppen niet. Als ik er dan één oppakte, wist ik weer: dit is Sesam. Zó is hij. De poppen waren een baken.”

En nu heeft ze het verhaal van *Horizon* verteld. Half oktober kwam het gebonden en kleurrijke album uit. Ong had er geen problemen mee om het verhaal, dat lange tijd een onderdeel van haar leven was, de grote wereld in te sturen. „*Horizon* is een heel open vertelling waarin weinig echt duidelijk is. De één vindt het een mooie en positieve strip, een ander ervaart het als tragisch en dramatisch. Dus ik kan het toch niet iedereen naar de zin maken. Mensen zien in *Horizon* die dingen die bij hun persoonlijke levensbeeld passen. Dat vind ik prima. Maar iedereen krijgt de kans om van *Horizon* een mooi verhaal te maken, want dat heb ik er zelf van gemaakt.”

Wat Ong nu gaat doen, weet ze nog niet. Een nieuwe strip zit er op dit moment nog niet in. „Ik ga weer illustreren, dat is eigenlijk mijn broodwinning. En brood moet er nu op de plank, de laatste twee jaar heb ik alleen maar aan *Horizon* gewerkt en veel opdrachtgevers afgewezen.” En als er een volgende strip komt van de hand van Ong, zal die waarschijnlijk in een heel andere stijl zijn. „Dat is de vrijheid van het stripmaken. Wie weet wordt mijn volgende album lekkere pulp. Ik zit niet vast aan één genre. Ik zie wel wat voor verhaal er opborrelt en wanneer. Dat komt vanzelf.”

'Horizon' van Lian Ong. Uitgeverij Griffioen Grafiek, Hilversum. Prijs: fl.59,95. Het kan ook telefonisch worden besteld bij de uitgeverij, tel. 035-6243153

◀ Fragmenten uit 'Horizon,' waarin een groep mensen op de vlucht is voor een dodelijke ziekte.

◀ Ong identificeert zich het meest met de oude Sesam.